

Bokrétások Garaja

TÁRSADALMI
FOLYÓIRAT

SZERKESZTI
PAULINI BÉLA

Megjelenik havonta egyszer

|| Egy fényképezőgép friss munkában

Az Est-lapok egyik fotóriporterének a fényképezőgépe adta ezt a felvétel-sorozatot — de persze nem ennyi kép készül bokrétás alkalmakkor, hanem túlzás nélkül huszszor

ennyi s bizonyára csak egy része jelenik meg az újságban: helyhez mérten. Itt egymás alatt sokszorosítottunk két szalagrészt. A felsőn balról jobbra — egy hortobágyi csikóst, egy bugaci gulyást,

mezőkövesdi legényeket, egy szakmári menyecskét, az alsón a bocsárlapujtóieket, kalocsai leányokat, bokrétásokat a Halászbástyán — oldalról kell nézni — és egy kazári menyecskét látni.

Üveg pohár, ami több, mint az ezüstserleg

Kunszentmiklós környékéről néhány pásztor jött fel a mezőgazdasági kiállításra, no azért többek közt csináltak egy cserényt, két szárnyékot, de hoztak jókora bográcsokat is: a megnyitás reggelén már javában főzték a pásztorok a birkapaprikást a kiállítás látogatói részére is.

A Kormányzó úr főméltósága és a főméltóságú asszony is megtekintették a kiállítást. Utjukban aztán elkerültek a kiskun pásztorok tanyájára. Ahol ott álldogáltak a pásztorok körül a kunszentmiklói bokrétások is, csupa jó gazda, akik ugyan most nem azért jöttek fel, hogy bokrétázzanak, járják a sapkatáncot, legényest, törököst, kunverbunkost, hanem azért, mert — gazdák, csak megnézik hát a kiállítást, de természetesen a hazai pásztorokat is. Akik épp megfőzték az első bogrács birkapaprikást.

A kunszentmiklói öreg bokrétások természetesen glédába vágják magukat, ahogy a főméltóságú urat, meg a

főméltóságú asszonyt feltűnni látták. S csak Burián István állt elő, tiszteletteljes szavakkal köszöntve a főméltóságú párt, majd megkérte őket, már csak kóstolják meg a kunszentmiklói birkapaprikást. S a Kormányzó úr meg a felesége meg is kóstolták, meg is dicsérték. De borral is meg kell öntözni a birkapaprikást. Nos, Burián István ilyen irányban is előadta az instanciát. A Kormányzó azt mondta, hogy soha sem iszik bort. De Burián István olyan szépen kérte, hogy csak elfogadta hát a feléje nyújtott poharat, megízlelte a bort is.

A kunszentmiklói bokrétások hazavitték a poharat, amiből a Kormányzó úr ivott és a pohárra rávésetik a kedvesen nevezetes emlékeztetést, hogy abból a pohárból ivott ekkor meg ekkor vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója. S azt mondják a kunszentmiklósiak, hogy azt az üveg poharat most már nem adnák holmi ezüstserlegért.

SZANYBAN UJRA SZÓNEK

Irta: Kokas Kálmán, Szany.

Szanyban valamikor minden harmadik házban takácsműhely volt. A kender és lentermelés nagyszerűen virágzott. A lent kendert házilag dolgozták fel fonállá a fonóban, s így került az a takácsokhoz. Szanyban volt a rábaközi takácsok főcéhe: céhládájukat a soproni múzeum őrzi, céhlevelük a szanyi ipartestület birtokában van. Hanem a régi fonó-szövő „mesterségnek” már csak az emléke élt az utóbbi évtizedekben. És? Megint szól majd a fonóban a nóta és folyik a munka.

A szanyi bokréta a kerület országgyűlési képviselőjének vitéz Somogyváry Gyulának közbenjárására az iparügyi Minisztériumtól öt hónapos háziipari tanfolyam megtartására kapott engedélyt és megfelelő segítséget. Szany község pedig helyiséget, a tanfolyam vezetőnek lakást, fűtést, világítást bocsájtott rendelkezésére. Egyelőre a háziszükséglet kielégítése még a cél, de a Magyar Bokréta Szövetség óhajai szerint már folyamatban van a régi rábaközi minták felkutatása is, hogy aztán népművészeti értékkel bíró munkák kerüljenek ki a tanfolyam tanulóinak keze alól.

Horváth József szövőmester avatott vezetése mellett bokrétás asszonyok, lányok, valamint két bokrétás férfi tanuló december eleje óta a szövőszekék kezelését, az első vég vásznat, törülközőt, konyharuhát népművészeti előadás keretében már bemutatták Szanyban a felnőtt női lakosságnak, akiknek érdeklődési központjába most ez a tanfolyam került.

Ez a tényállás.

De menjünk el az újra élő szanyi fonóba.

Ódon, billentyűs, fakilincsel nyílik a kapuajtó; a legrégebb kapuszínes házba, amelynek egyik utcai lakása: a bokréta szövőműhelye. Tágas szoba s a mestergerendába vésvé jól olvasható még az építető neve. Az ablakon benéz a nap, esérébe kicsendül a dal, kisüt az igaz szívekből fakadó derű a széles utcára. Tiszta tekintetű, életerős, pirosposzsgás, bubos-ruhájú zabszem-frizurás bokrétás virágszálak sűrűnek-forognak a folyton forgó csévéző kerék, felvető-állvány, valamint kimustrált iskolatábla körül, — ahol számvetés folyik — csattognak a bordaládák, élénk ütemben váltanak a lábitók, kidolgozott földműveskezek meglapó biztonsággal kezelik a vetélőt. Seholy semmi zavar, látszik, hogy mindenki biztos már a dolgában.

Férfi csak — három van a műhelyben,

a két „tanuló” s a szövőmester. Az egyik „tanuló” 34 éves, olyan szálas, ha a bajuszát történetesen angolosan nem vágná, díszére válhatna akár a királyi palota portájának, a másik előtáncos a bokrétában, faragó, nemsokára kész műszövő is. A szövőmester maga is hasonló tanfolyamon tanulta meg a mesterségét, különben kevésbeszédű ember; tudásánál csak szorgalma és lelkesedése nagyobb. De ahogy megkérem, hogy mondjon valamit a Bokrétások Lapja olvasóközönsége számára a tanfolyamról, csillogni kezd a szeme és készséggel, meg nagy szakértelemmel magyarázza a szövést, a munka-beosztást stb., csak maga magáról hallgat már szerényen.

— Mit szöttek eddig?

— Száznyolevan méter házivásznat, negyven darab mintás törülközőt, hatvan darab kenyérruhát, harminchat asztalterítőt, párnákat, függönyöket, de zsákat is.

— Mit szönek most?

— Házivásznat a bokrétás férfiak számára az új piros purucok béleléséhez

Most egy nagyon csinos bokrétás lányhoz fordulok.

— No Mariska! Melyik volt eddig a legkedvesebb nap a szövőben?

— A szilveszter este! — De egyszerre többen is felelnek így és nevetnek,

Aztán váltogatva mondják:

— Szövésközben köszöntött ránk az új esztendő.

— A legényeket „kiszíttattuk” pamattal.

— Az Ilonka ringlispilezett a vetélőül-

ványon, no, el is törött az állvány.

— Azt is mondjátok el, hogy ti is megtittátok a bort, aztán jobban énekeltek utána — szól közbe az egyik férfi.

S folytatódik a szilveszteri „szövésköz” megtárgyalása.

De jó hangulatban egyébkor sincs liány

Ahogy a fonál kérdésére terelem a szót, kiderül, hogy ma még kevés a házifonál. A fiatalok már nem igen tudnak fenni, de most, hogy a szövést már megtanulták, meg fogják tanulni a fonást is. Jövőre már biztosan több kendert és lent termelnek Szanyban.

Megkérdem végül az idősebb férfi „tanulót”, érdemes volt-e megtanulni a szövést, mi hasznát látta eddig és mit vár ettől a jövőben?

— Nem hittem volna, hogy ennyit kell tanulnunk, — volt a válasz. — De amilyen nehezen ment eleinte a munka — most a csizmáira pillant, melyeket ugyancsak fűrgén kell emelgetni a lábitokon, — olyan könnyen és szívesen teszem. Remélem, hogy ami a ház körül nekem szükséges, azt ezután már magam szövöm meg. Az én feleségem már újra elkezdte a fonást . . .

A legőszintébb köszönetünk mindazoknak, akik megértéssel és nagy szeretettel siettek segítségünkre, hogy Szanyban újra ébredjen a szövés-fonás, hogy szóhaszonnal a fonóban a dal, folyhasson a munka s boldogan érezzük, hogy a szanyi szöttek olyan szépek és olyan nemesek lesznek, mint amilyenek — voltak. Mi állani fogjuk a bokrétás regulát ilyen értelemben is, mi újra éledő népiparunk művészi részét illetőleg sem tagadjuk meg a Magyar Bokréta Szövetség szándékait, sőt — ellenkezőleg, hűen kívánjuk azokat szolgálni.

A somogyudvarhelyi lakodalomból

Somogyudvarhelyi lakodalom, de kedves lakodalom, lássuk néhány részletét.

A vendégek elhelyezése az asztalok körül nem ritkán bizonyos számítással történik. Például különös derűre van kilátás akkor, ha pártában maradt idős lányt sikerül hasonló korú „legény” mellé ültetni.

Fúj a főszögi szél . . .

Folyik a vacsora. Egyszer csak megzörgetik az ablakot s elkiáltják: „Fúj a főszögi — vagy aszögi — szél!” Ahol megzörgették az ablakot, elcsattan egy csók, amit vagy jobbra, vagy balra kell tovább adni, nagy pirulására az eladó lányoknak, de még inkább az öreg legényeknek és lányoknak, kik közül az utóbbiak még az igazi menyasszonynál is szé-

gyenlősebben sütvén le szemüket, általános derűtséget keltenek.

Mestergerendán a vőlegény.

Az ifjú vőlegénynek is szenvedni kell azért, hogy férj lett belőle. A vőlegényt mikor nem is számít rá, néhány markos legény hirtelen lefogja, s mintha rossz fát tett volna a tűzre, összekötözik, és felhúzzák a mestergerendára. Az új asszonyt odavezetik és megkérdetik tőle, ki az, akit felkötöttek. A menyecske irulpirul, s mert furcsán esik azt mondani, hogy ez az uram, vagy férjem, egyelőre inkább letagadja, hogy tudja „kicsoda” Ekkor — még magasabbra húzzák az urát, kit végre is csókkal kell megváltania kellemetlen helyzetéből.

Kiss József Somogyudvarhely.

PAULINI BÉLA: SZÍVEM SZAVA

Ezeket az irományokat — mint azt már a sorozat megindításakor jeleztük — a szerző 25. de lehet, hogy 26 éves „írói jubileuma” alkalmából köti „bokrétába”. És a bokrétásoknak, bokréta barátoknak ajánlja.

Apám könnyelmű lett

Akkor nagyon régen, gyermekkoromban még gesztenyeszínű volt atyám szakálla . . . No, egyszer, talán szerdai napon, azt mondotta atyám:

— Vasárnap fölviszlek Pestre!

Szerdától vasárnapig — hány nap is az? No, egyszerűen, ahány nap, annyiszor „alszunk vasárnapig”. Annyiszor alszunk? Egyetlen éjszakán sem jött álom a szememre, olyan rettentő izgalom fogott el . . . „Pestre megyünk!” És az iskolában a gyerekek irigykedve néztek rám.

— Ez Pestre megy! — mondogatták.

Fölértünk Pestre. Kiszálltunk a központi pályaházban . . . Kiballagtunk a pályaház elé . . . Nem messze a pályaháztól vasút kanyargott az uccán, de nem nagy vasút, hanem kicsike és nem füst húzta, hanem csak ló. Azt mondta apám:

— Látod ez a lóvasút. Ezzel bemehetnénk a városba, de nem ezen megyünk be, hanem gyalogosan, mert tíz krajcárt kell fizetni fejünként és kétszer tíz az húsz . . . Nem lehet csak úgy dobálni a pénzt.

Vagy például . . .

— Csináljon neki ebből egy ruhát — mondta atyám a falubeli szabónak, amikoriban az utolsó nyarat töltöttem otthon, mint elemista. És viseltes pepitaruhát tett a szabó elé, melyet még legénykorában hordott, talán Keszthelyen. — Nem lehet csak úgy dobálni a pénzt.

— Mondtam már, hogy ne hozass annyi marhahúst — mondogatta atyám jónéhányszor anyámnak máskor, a-hogy behozták delente a marhahúst, amely körül burgonya heverészett, amelynek szomszédságában paradicsom pirósolt, sóskamártás zöldült. — Ha húsz dekával kevesebbet hozatsz, az is megteszi. Mingyárt hat krajcár . . . Nem kell úgy szórni a pénzt.

Tarokkot — téli vasárnapokon — egy krajcárban játszott: „nem lehet elkártyázni mindent”. Kuglit — nyári vasárnapokon — három fa egy krajcár . . . A kabátját, ha az újjaknál kirojtosodott, beszegette . . .

Technikus koromban többet jártam a műegyetemi körbe, mint az egyetemre s mivel ott szigorúan tilos volt a szerencsejáték, csakugyan elsajátítottam a ferblit, a nasivasit, és a pókert és csakugyan belekerültem olykor havi száz forintba.

Azt mondotta apám:

— Tönkretesz az egész családot!

S gyakorta elmondogatta utóbb is, sokkal utóbb is:

— Bolond vagy te tisztára, nem gondolsz a holnapi nappal. Bolond vagy te! Az is maradsz.

Nem szerette a pénzt, nem kívánta mindenáron, mohón, de takarékoskodott, hogy maradjon valami kevéske, amennyi éppen elég lesz öreg korára, vagy „ha meg találnék halni . . .” Nem kívánta mohón a pénzt, csak nagyon megnézte, mielőtt kiadta volna, s valóban félre is tett minden nap — vagy egy ezüstforintot, vagy egy tízkrajcárrost, de egy rézkrajcárt biztosan. Valami negyvenöt esztendőig. Félretett, teszem fel, a negyvenöt év alatt harmincezer ezüstforintot: szép polgári vagyonka, nyugodt öregség . . . „És ha meghálnék . . . A feleségem . . .”

Háború jött, volt. Negyvenöt esztendő múltán az ezüstforintokból — amiket berakosgatott a takarékbá atyám —

a takarékbá volt-e az oka, vagy miféle csoda történt? — egyszerűen papír kétkoronások lettek.

Cipő kellett, apám bement Fehérváron a boltba.

— Tessék, talán ezt, vagy inkább ezt, nagyon ajánlhatnám. Békeminőség — mondta a cipész.

— No, ez maradhat. Mit kóstál?

— Negyven korona!

— Negyven korona? Tavaly ilyenkor tizenöt volt, ugyanez. Minek néz maga engem?

— Hja, kérem, hallatlanul felszökött a bőr ára, nagyobb lett a munkabér, nem is tetszik gondolni . . . Hja, a háború.

— Meg fogom várni a végét.

S megtalpaltatta a régi cipőjét.

Vége is lett a háborúnak.

— Hogy ez a cipő?

— Kétszázötven korona!

— Tavaly ilyenkor még ötven volt. Minek néz maga engem?

— Hja, kérem, forradalom, felszökött a bőr ára . . .

— Megvárom a végét.

S megfejeltetett egy öreg cipőt. A harmincezer ezüstforint, igen hatvanezer papíroskorona, meg csak fülelt a takarékbá, s maradt: hatvanezer.

Jött a proletárdiktatura: „mégis csak muszáj már venni egy pár cipőt”.

— Hogy ez a pár cipő?

— Ötszáz! Hja, kérem . . .

Elmult ez az idő is.

— Hogy ez a pár cipő?

— De hiszen most már nincsen se háború, se forradalom.

— De a korona esik. És hallatlanul emelkednek a bőr-árak. Tetszik, nem tetszik?

— Majd adja még maga alább is. Most már nem mehet tovább.

Cipő: ezer . . .

Cipő: ezerötven . . .

1921 október, cipő: kétezer . . . ruha: tízezer . . . Ah, a hatvanezer korona évi kamatából nem lehet venni két pár cipőt, két esztendő alatt nem lehet csináltatni egy öltözet ruhát? Harmincezer forint — szép polgári vagyonka egykor — hat öltözet ruhát ér? Szép, rendes vagyonka mivé lettél? Csendes, nyugodalmas öregség, ezerszeresen megérdemelt gondtalanság, örökös munkában eltöltött élet végén: hol vagytok, hová lettetek? „És, ha meg találnék halni, a feleségem . . .”

Apám megdőbönt.

Hát egyszer csak hallom ám, azt mondotta apám bizonyos családi ünnepen:

— A Béla az egyetlen okos ember a családban . . . Sohasem törődött a holnapi nappal. Én ötven évig törődtem a holnapi nappal és nem tudom, mi lesz holnap.

És nemsokára három méter nagyszerű szövet várt a lakásomon. Atyám küldte ajándékba. (Annak idején legalább tíz esztendőig takarékoskodott e szövet ára fejében. Hogy mostan megvehesse?) És — oh, ilyen ki hitt volna? — magának elegáns sportruhát szabattott „spangni”-val. És az öcskösnek is s a másik öcskösnek is és szinte tapsolt, amikor hallotta, hogy reggelig muzsikáltattam a

cigánnyal.

Dehogy is töprengett többé.

Minek is?

Most már mindegy.

Apám a környék legtakarékosabb embere, nagyon öreg korára könnyelmű lett?

Ugy látszik.

— Tréfás volt e történet — azokkal az egy, meg tieznkét krajcárokkal? Nem. Elmondtam nehezen, becsületesen összekuporgatott garasok, életek, nyugodalmas öregségek — tragédiáját.

A mente

Ifjú, de hervadozó asszonyka üldögélt a pult mögött, amelyik a mulató ruhatárában állott. Hervadozott nap-sugártalanságában a tánchelynek és a gondoknak. Bizony, a ruhatár fogasain csak imitt-amott lógott ruhadarab, s az ifjú, de fonnyadt asszonyka volt a ruhatár bér-lője.

Holott az a bizonyos mulató híres hely volt akkoriban Pesten, akkora forgalmú, hogy amikor lebontották, egynéhány csontvázat vertek ki környékén a csákányok a földből: bizonyára vig vigálmak közben tértek pihenőre a csontvázak egyszervolt daliás gazdái, itt helyben, megkímélve a rövidebb-hosszabb utat hazáig.

Jó kereset volt a tánchelyiség a gazdának, rossz a ruhatárosnőnek, a táncterem nagyszámú látogatói nem is álltak meg a ruhatár előtt, igyekeztek befelé, a zsúfolt terembe, azt a pár krajcárt már sajnálták a ruhatárosnőtől, fiatal, de gondokba fonnyadt asszonykától? Pedig az eleget bízatta a kisleányát:

— Csak kérjed, Jucikám, kérjed — igaz, aztán rendszerint legyintett: — Ugy is hiába kéred. Istenem, hát mért is viszi be minden vendég a ruháját?

A Jucika a kislánya volt és kiabált is Jucika, akinek fekete volt, a haja s fehér, igen halovány az arcoeskája.

— Kérem a ruhát, kérem, azért van ruhatár, nem lehet ruhával bemenni s ott benn el is lopják.

Kérhette. Mari, Anna, Juli, Rozika, dehogy is hitték el, hogy ellopják a nagykendőjüket ott benn, a gyalogos le nem rakta a kék főveget s a tűzoltó a pirosat, az ám, akkoriban történt, amikor a gyalogosok még kék siphát viseltek. Vagy — harmincöt év előtti békében.

S akkor jött egy huszár. Mente volt a vállán.

— Kérem a ruhát, kérem a ruhát! — rontott rá a huszárra is Jucika.

— Ejnye, te kis lány, elbírom én ezt a mentét. Azért vagyok huszár, hogy elbírom.

— Ne tessék ruhával bemenni, kérem, huszár bácsi, ne tessék.

— Csak öt krajcár, csak öt, — avatkozott a dologba a fiatal, de fonnyadt asszony, szinte könyörgött — özvegyasszony vagyok, kérem úgy állok, mint az ujjam.

... hát a huszár csak lekanyarította a mentét s beadta. A bukszából meg előpenderített egy ezüstpénzt.

A ruhatárosnő kotorászni kezdett a fiókban, aprópénzt számolgotott, hogy majd visszaad. De a huszár elhárító mozdulatot tett. S belépett a táncterembe.

Két lány jött, perkálban, a nagykendőt nem adták be. Furvázerek jöttek, nem adták be a mántlijukat a ruhatárba, de nem ám ...

Benn a táncteremben de vígan folyt a mulatság. Folyt, folyt, vígan a mulatság, olykor valami kis vér is persze, ha a férfinép összeverekedett, cibilség a katonasággal, vagy a cibilek külön, katonák is külön, felváltva.

Hát egyszer csak azt mondja a hervadt asszonyság a lányának:

— No, te csak feküdjél le, kis lányom.

Ugyanis már éjfélre járt az idő.

S Jucika csak felmászott a pultra. Az volt az ő ágyaeskája alighanem, szegénykéé.

S bizony csak forgolódott Jucika a kemény pulton.

Jucika a feje alá hajtotta a karját s csak izgett-mozgott, szenvedett.

— Kemény, ugy-e, szegény kis lányom. — sóhajtozott a fiatal és fonnyadt asszonyság, de aztán eszébe ötlött valami vigasztaló — várj csak, kis leányom. — S azal csak levette a fogasról a mentét. — Erre feküdjél, kis leányom.

Be jó puha lett egyszeriben a kemény fekhely. Akár a tündéragy.

A táncteremben cigányzene, meg kurjongatás, számtalan láb dobbantása. Jucika mégis csak elpihent. A puha derékaljon, mentén, tündéragyon.

S telt, mult az idő.

Egy óra is, két óra is elmúlt.

Egy jó kövér leány szellőzködött:

— Fene egye meg, de meleg van bent!

— Csendesen, csak csendesn, — így a fonnyadt asszony. — alszik a kislányom, szegényke alszik.

A jökövére fehérség az alvóra tekintett s ajkát bigygyesztette:

— No, csak ne beszéljen, tésasszony. Magának ugyan milyen szíve van. Mért nem alszik ez a kislány otthon?

A ruhatárosnő csak elsírta magát:

— Ilvenkor az éjszakai kvártélyosok alusznak otthon.

Telt az éjszaka, pedig a táncterem látogatói sajnálták, hogy múlik, elmúlik.

Hajnalodott.

Szállingóztak elfelé a mulatozók, kivált a katonafélék: nemsokára tagvah.

A huszár is otthagya a mulatságot.

— Jaj, édes vitéz úr, mingyárt adom a mentét — így a fiatal, de fonnyadt asszonyka, ahogy megpillantotta a bálteremből kifelé léptető huszárt. — Jaj, ne is haragudjék, kedves vitéz uram, de olyan kemény ez a pult, olyan puha a mente, ráfektettem szegény kis angyalommat. Jaj, de jól alszik rajta szegényke, de azért fölkeltem, hogyne.

S a huszár hirtelen megkapta az asszony kezét:

— Hagyja! — mondta.

— Hagyjam?

A huszár bölintott.

— De mindjárt ébresztő — folytatta a ruhatárosnő.

— Az mán az én dögöm.

S csak előszedte a pipáját, a huszár.

Rágyujtott.

Szívta. Szívogatta. S nézte a kislányt, milyen jóízűen alszik, be jóízűen aludt, mintha tündéragyban nyugodnék, elhíhetjük bátran.

S ha kifogyott a pipa, újra rátömött a huszár.

Kiürült a táncterem teljességgel.

— De most már fölkeltem, vitéz úr, — vélte az asszonyság, ifjú és fonnyadt.

— Nem!

Világos nappal volt, amikor fölébredt Jucika, csak úgy maga jószántából.

Akkor fogta, panyókára vetette mentéjét a huszár.

(Folytatás a 6. oldalon.)

Ment a kaszárnyába.

A tagvaht biztosan elkéste.

A raportról biztosan nem késett le: a hat napi egyest megkapta.

Bogarasdi

Tavaszz . . . a mezőn, az erdőn, hegy hátán, patak partján. És a művészetek — berkeiben? Fakad-e bimbó, nyílnak-e friss virágok, szín, illat terem-e még?

Akkor tavasz volt. Akkor, egykor, amikor először kerültem komolyabb összeütközésbe a földi igazságszolgáltatással. Szép tavasz volt: galacsintúrobogarasdit játszottunk, jól emlékszem.

Egyébként kezdő ember voltam. Vagyis gyerek. Sőt kisgyerek. És galacsintúrobogár, de csak — fél délután.

Utóbbi dolgot vette zokon a földi igazság. (Terra incognita.)

Hát az úgy volt kérem, hogy itt laktunk mink, ott meg volt az iskola. Közül rengeteg mezőség. Nyaranta, ősszel tehénkezelő. Az iskola ugyanis benn volt a faluban, mi meg künn laktunk a pusztán.

Nos, ama tavaszi napon, megint csak azt mondta édesatyám:

— No, gyerek, alómars az iskolába!

Hát vettem a palatáblát, meg a griflit s elindultunk.

Mondom, azt nem tudom, miként noszogathatta iskola-köteles gyermekeit Fitos juhász, de elég az hozzá, hogy azok is elindultak. Mind a ketten. A fiú is, leány is. Fiú, bizonyos Ferkó, leány, bizonyos Mária.

Megyünk, mendegélünk.

Oly szép volt a tavasz, mintha Ovidius írta volna. Ennél fogva, leírásával — a magam részéről — nem is veszködöm.

Az azonban bizonyára az ujdonság ingerével hat, ha megmondom, hogy az aranyosan zöld réten már nagy munka folyt.

A galacsintúrobogarak szorgoskodtak. Húzták, teltek a galacsinokat.

Galacsintúrobogarak tucatjai munkálkodtak, csak a „kétfa“ tövében álldogált magában egy galacsintúró. Tán fél fejjel nagyobb is, mint a többi. Az nem gurigázott. Csak nézelődött. Mintha ellenőrizné szolgálait. Alighanem az volt köztük a vezérigazgató.

Hát csak megtetszett nekem a vidám gurigázás.

Mondtam is a Ferkónak, Márinak:

— Gyerekek, játszunk mink is galacsintúrobogarasdit.

Mondta Ferkó: De elkésünk az iskolából.

Mondta Mária: Bizony.

Mondtam: Ugyis mindig félórával előbb beérünk, mint kellene. Csak egy negyedórát játszunk. No, próbáljuk meg.

Hát megpróbáltuk. Remek játéknak tűnt, mondhatom. Gurigázni a zöldarany réten.

A Ferkó meg én voltunk a túrók, a hölgy meg a galacsin.

Vakondtúrásra föl, vakondtúrásra alá!

Bimbódzó kikericsét kikerültük.

Tavalyi bogácsnak nem kegyelmeztünk.

Igy utaztunk. Hajrá! Át a réten.

A „kétfa“ vezérigazgatója mintha csóválná fejcskéjét. Hogyisne. Ki látott akkora galacsint, mint akit mi hajszoltunk, toltunk. S szóke galacsint . . . Nem volt az még e világon.

Hajrá!

Igy utaztunk. Át, a hosszú, hosszú réten . . . Kinek jutott volna eszébe, hogy már letellett a félóra. S elcsöppent egyik félóra nyomán a második, meg a harmadik.

Mikor az iskola elé érkeztünk, a gyerekek már jöttek kifelé. Nyolcvanan köszöntek el egyszerre a tanító úrtól, aki a kerítésre könyökölt.

Akkor is tavasz volt.

Akkor kerültem először komolyabb összeütközésbe a földi igazságszolgáltatással. Melyet ketten képviseltek: a főtanító úr, meg a vesszeje.

Érdekes volt akkoriban a földi igazságszolgáltatás: ami szabad volt a galacsintúrobogárnak, nem volt szabad emberkének. Játékból sem.

Vagy talán nem is mondanak igazat az újságok. A mai világban talán már nincsenek is tavaszok.

De galacsintúró az van. Rengeteg. Tisztesség ne essék szólnán. S nem amolyan játékos. És nem csupán a „mindennapi élet“ szerény lapályain, hanem a művészetek nevét göggel viselő dombokon is, egyazonképpen. Füstös, poros, szürke legelőin.

Igy hal meg egy szék

Hol volt, hol nem volt, még tegnapelőtt is volt egy — szék. Ott álldogált a pesti kávéházban, számtalan embert szolgált ki s ma? Már roncsokban hever a ruhatár szögletében, de az is lehet, hogy . . . ó, bizonyos, hogy holnap tűzre vetik.

Elhunyt szegény.

Szolgálatkész szék volt és senki sem emlegeti?

Talán én mégis megemlékezem — szegény, szerencsétlen székről.

Például közlöm utolsó óráinak naplójegyzeteit. Tehát így:

Dél előtt 11 óra. Nem ismerem személyesen az egyént, aki rajtam ül. De nagyon sok habbal rendelt kávét. Ebből azt következtetem, hogy ez az ebédje. Ha ugyanis nem ez volna, kevés habbal rendel, nehogy elrontsa az ebédhez megkívánható étvágyat.

Déli 12 óra 30 perc. „Futóvendégem“ csakugyan nem akar elfutni. De a pincérek figyelmeztetik, hogy fél egyre az asztal foglalt egy törzsvendég részére. A habos nagyon mérges, de — átül egy másik székre.

Délután 1 óra. Nem értem, miért nem jön, máskor ilyenkor már itt van, nagyon kedves ember, tapintatos, tudja, hogy már nem vagyok mai szék, jól bánik velem, nem izeg-mozog rajtam, de hol késik?

Délután 2 óra. Jesszusom, azt mondják a pincérek, hogy meghalt a szegény törzsvendégem felesége, most kísérik utolsó útjára. Rossz egy ilyen hitvány széknek, hogy nem tud sírni! Ó, mennyire sajnálom, szegény kíméletes törzsvendégemet.

Délután 3 óra. Megjött, biztosan taxin. Nagyon meg van törve, nagyon búsulhat, igen mélyen gyászolhat, duplafeketéit rendelt, máskor mindig csak pikoló kapucinert.

Délután 3 óra 15 perc. Elment kártyázni. Igaza van, egy férfi legyen erős, ne engedje át magát a kétségbeesésnek. Bárcsak nyerne.

Délután 4 óra. Most egy valószínű tündér lebeg el mellettem. Tétován megáll. Ó, milyen alak, milyen bokák, bár csak megtisztelne. Eljen, megtisztelt: az ölembe ült, boldog vagyok.

TÁPÉI INNEN ONNAN

HASONLATOK

Ideje mán, mint Pöre Vera férjhezmenésinek.

Nagyját, mint Kabók a galuskának.

Ugy ugrál, mint egy fiók szarvas.

Csíp d mög, mint Csöre a halottat.

Két részt húz, mint Dávid a nyúl b u.

GYEREKJÁTÉKOKHOZ

Lányok, lányok szépek vagytok, piros az orcátok

Kertbe jártam, ruzsát láttam, hasonlít hoz zátok.

Fiúk, fiúk csunyak vagytok, kormos az orcátok

Kertbe jártam majmot láttam hasonlít hoz zátok.

*

E mon tem én az erdőbe fát szö d o get ni
Után nam jött az anyám, po fon ver o get ni.

Nád kö z e ugrottam, nád sí pot csin ált am
Dij, daj, duj, té va gy az a na gyszá jú.

Pad alatt, pad alatt, főd alatt,

Sárga csikó nyerög alatt,

Lófuttató, füttató, nem va gyok én fé lnyakú,

Isten kovácsa va gyok, rézpálcával kon g ut ok,

King-kong, Szabó Pál, té ere gy ki, té hun y já l.

LAKODALMI KURJANTÁSOK

Tágasságot neköm is,
Ha kicsike va gyok is,
Nem engedöm ma ga mat
Kitöröm a ha ja mat
Ij-ju-ju-ju-ju-ju!

*

Aki eztet ír illi,
Keze lába törjön ki,
Ij-ju-ju-ju-ju-ju!

*

Ez az utca jaj de fás,
A vő legény de tréfás,
Ij-ju-ju-ju-ju-ju!

*

Tigérhátra gyüttünk lányé
Kaptunk is egy kéve nádé
Ij-ju-ju-ju-ju-ju!

MONDÓKA

Csetneki csikós itat a Tiszán,
Sárga cserép csöngő csöng a csetneki csikós
Csikaja nyakán...

Feljegyezte Nagy Antal, Tá pé.

Helyi bokré tanapok

Géderlak 13-án Husvét hétfőn

Karád 13-án „ „

Tá pé 13-án „ „

A szövetség a jövőben arra fog törekedni, hogy a bokré ták vezetőségeivel való tárgyalások eredményeként, a helyi bokré tanapok ne torló djanak ugyanazokra a napokra össze.

Délután 4 óra 30 perc. Ó, be szeretném megragadni a karjaimmal, hogy el ne eressen többé soha: maradj itt. édes, hűséges széked leszek, vigyázni fogok, hogy le ne ess!

Délután 5 óra. Fizetett, ment. Vajjon eljön-e holnap újra? Megőrülök arra a gondolatra, hogy talán soha többé nem tér vissza, vagy ha visszatér, másnak az ölébe ül, például azéba a sárga székébe.

Délután 6 óra. Csitt! Költők jönnek . . . Csak az a fekete rám ne üljön. Jaj, hogy ordít. Megfogott, rám fog ülni? Hallatlan, mindig kiáll belőlem egy szá lka, éppen most nem, hogy megszúrhtanám. Ó, hála Istennek, tovább mentek, ott túl az oszlopon telepednek le.

Este 7 óra. Egyedül hallgatom kávéház zúgását, költők mormolását. Alighanem verseket olvas fel az egyik. S végig kell hallgatnom?

Este 8 óra. A néni ke itt kotorász alattam, söpri össze a cigarettavégeket. Durván félre lök. Brutális né mber . . .

Este 9 óra. Háromnegyed kilenckor jött egy elegáns, mosolygós fiatal ember. Nadrágja remekül vasalva, aranyfejú botja volt, galambszínű keztyűje. Helyet foglalt rajtam. S tiz perccel utóbb jött egy másik fiatal ember, de szigorú nézésű. Azt mondotta: detektív, elvitte a mosoly-

gót. Eh, vigye.

Este 9 óra 30 perc. Mára könnyű napom van. Most egy zso ké ül rajtam, ötven kiló sem lehet.

Éjjel 10 óra. Nagy csoportban jönnek, nők férfiak, asszony ságok. Jaj, egy akkora asszonyság ült rám, hogy szinte eltüntem. Becsülöm százhusz kilóra. S legalább segítségért kiálthatnék, tudnék kiáltani: szedjétek le jó emberek! De nem bírok kiáltani s fájdalmas nyikorgásomra rá sem hederít senki!

Éjjel 11 óra. Ó, mit vétettem én a sorsnak? Miért büntet ily kegyetlenül? Nem voltam én jó szék teljes életben? Sonkát rendelt és teát.

Éjjel 11 óra 30 perc. Még egy körözött liptóit és egy üve g banna sört hozat. S izeg, mozog, forog.

Éjjel 2 óra. Most divatlapokat kér . . . Ez még egy órai rajtamülést jelent, esetleg kettőt. Nem bírom. Nem, nem bírom tovább. Ej, legyen vége — összetörök alatta!

S összetört.

Igen, így hal meg egy szék, ha megunta a kávéház rö gös padlóján az állást. S holnap, több, mint valószínű, hogy tűzrevetik . . .

Ország Bokkrétája

E rovatban a Magyar Bokréta Szövetség alapszabályai szerint megalakult bokkréták tagnévsorát adjuk.

Kazár.

Elnök: *Csekey Sándor.*

Titkár: *Szabó Bagi Imre*

Pénztáros: *Tózsér káro Péter*

Ellenőr: *ifj. Csekey Sándor*

Tagok: Tózsér káro Péter, Tózsér káro Péterné, Gyuresik Rozália, Tózsér veres Ferenc, Tózsér veres Mária, Tózsér gyura István, Kimár Cecília, Molnár L. László, Tózsér Rozália, Nagy László, Bozsik György, Bozsik László, Molnár Emerendia, Bozsik Antal, Kluka Mária, Szabó Bagi Imre, Kovács Margit, Tózsér gyura György, Tózsér Erzsébet

EGY KIRÁNDULÁS

Az Új Magyarországon olvassuk, hogy Németországban azokat a leányokat, akik egyetemi hallgatóknak kívánnak lenni, először elküldik . . . nem nagyvilágot próbálni, hanem — kisfalut. Igen, a falusi élet megismerése a leányok számára kötelező.

A falura küldött leányok ott úgynevezett leánytáborban nyernek elhelyezést, onnan jár aztán ki ki a maga „gazdájához“ munkára. Egy ilyen leánytábor Poroszországban, Königshausenben, olyan épületben van elhelyezve, amelyet még Nagy Frigyes építtetett, több mint kétszáz éve. A leányok itt laknak, de hétköznapiakon a földművelőkkel együtt mennek munkára, együtt verejtékeznek, mert „a német leánynak meg kell ismernie a falu életét, a föld emberének nehéz küzdelmeit, hiszen csak így tudja megőcsülni a mindennapi kenyeret“. Kivételes elbánás nincs, a külön koszt ismeretlen valami. A leányok félétet töltenek így falun.

A táborok leányai egészségesek és vidámak és a különben elkényeztetésre hajlamos gyárosleányból így bizonyára más feleség és anya lesz, mintha „flörtölve“ töltötte volna életének ezt az érdekes hat hónapot. S egy leány, akinek az apja Kielben hajógyáros s akinek otthon saját autója van, többek között ilyesfélét mond: eddig azt hittem, hogy a földművelő durva és esetlen valaki. Meg kell ismernünk, hogy megszeressük őket, akik legközelebb állanak Istenhez, mert Istent nem a nagyvárosok aszfaltjain, hanem itt kint a földeken találjuk meg igazán . . .

Felelős szerkesztő:

PAULINI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi u. 49.

Budai-nyomda, Szentkirályi u. 49.

A mátkatál

Pető felv.

Itt küldöm a mátkatálát . . .

Irta: *Pető Mihály.*

Báta. Még pár évvel ezelőtt nagyon kevesen tudták, hogy van ilyen nevű magyar falu, jó négyezer magyarral. De jöttek a bokrétás ügyek és azóta a falu jólismert lett, filmre is vették és asszonyai megmutathatták Londonban is az üvegcsárdást.

Ott fekszik a község lenn a Duna partján, Baja városán túl, de Mohácson innen. Egyik oldalán a hegy, másikon a víz, keskeny-hosszúra szabták a község formáját. A virágos fa kihajlik a uccára az udvarokból. „A ház alatt“ — tornác — kislány kacag és játsza rángatja. A sok fűzér vérpaprikát. Így megyünk szemlélődve végig a falun. Helyesebben mennénk, mert nincs se vége, se hossza: mondják az idegenek. Szó ami szó, öt kilométer a vége-hossza. És öt kilométeren mindig új szín, új szépség.

Most húsvét közeledik . . . kimezseltek minden házat és készül — a mátkatál.

S én messze Pesten, keserű ízzel a számban, nagy vágyakozással a szívémben, papíron, tintával, küldöm a tálát, — „mátkatálát“ — Bátára, Nektek báta népek, neked szép szülőfalum.

*Itt küldöm a Mátkatálát,
Mátka küldi mátkájának,
Tiszta szívből, szívesen
Áldjon meg a jó Isten.*

Tudom, a tojásokat megfestették cifrára, szépre: kutyásra, pácásra, létrásra, gereblyésre, pirosra, lilára, sárgára, kékre s rakják a nenék a tálba, de süttöttek pereckalácsot is nyakára az üvegnek s aztán viszik-hordják a kislányok a tálát és mondják a verset. Süt a nap, aranya csillog minden há-

zon. . egyiknek fala fehér, másiké sárga, egyiknek tetején cserép, a másikon nád van. És még vége sincsen az ebédnek és belépnek Bátán a mátkatállal az apró leánykák . . .

Zöld világos ternókendő, cifra pántlika a tálon s lám fölkél az asztaltól Őrzi, föllebentti a kendőt, mi van a tálban? Tudja, tudja, de ez a szokás, megnézni, milyen a „hímös-tojás“ s lopva cserélni — szebbre s míg mondják, éneklük a kicsik a verset, valakinek a nevét a fülükbe súgja, de meg ne tudja senki hogy Miskának küldi vissza a tálát.

Pedig este már úgy szólítja egyik a másikat: mátkám-uram, mátkám-asszony . . .

Ugye így, bizony így van.

És késő napszálltáig jár háztól-házig a mátkatál.

Kopognak a kis papucsok és gyül a fillér . . . tízre, huszra, mán ezüst pengő is hull hébe-hóba, mer adni kell, de ez már természetesen a kislányok jutalma.

Azaz, nehogy azt higgye valaki, talán csak olyanok küldenek egymásnak mátkatálát, akik egyuttal szívesen vállalnának jegyességet. Küldözi mindenki a mátkatálát, minden hűséges szív, minden hűséges szívnek, ha fiatal, ha öreg.

Végig simogatom gondolatban is az egész falut, alszótól fősözögig, de minden kaput, minden kapuba minden lakót, minden tornácos házat. Küldök lélekben mátkatálát:

Meghoztuk a mátkatálát,

Mátka küldte mátkájának

Tiszta szívből, szívesen

Áldjon meg a jó Isten . . .

Mindnyájatokat.